

Det Kongelige Kunnskapsdepartement
Universitets-og høyskoleavdelingen
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Deres ref.
15/5197

Deres dato
03.11.15

Vår ref.
ebø

Dato
1.. februar 2016

Høring – forslag til endring i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning

Lovisenberg diakonale høyskole (LDH) har mottatt høringsnotat med forslag til endring i forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning.

Vi har sett på forslaget som foreligger og organiserer våre tilbakemeldinger i forhold til de ulike paragrafene, med spesiell vekt på § 3-2.

Kapittel 1 Generelle bestemmelser

Ad § 1-3 NOKUTs tilsynsvirksomhet

Det synes godt begrunnet at NOKUT ønsker å effektivisere sitt arbeid ved at de selv vurderer behovet for tilsyn, og at tilsynet blir mer målrettet.

Ad § 1-7 Oppnevning av sakkyndige

Språklige endringer og tilføyelser gir en bedre fremstilling av prosessen med oppnevning av sakkyndig. I hovedsak skal det fortsatt være oppnevning av sakkyndige til å evaluere institusjonene og deres studietilbud.

Kapittel 2 Internt system for kvalitetssikring for universiteter høyskoler

Ad § 2-1 Krav til systematisk kvalitetsarbeid

Det er foreslått at vektning av kvalitetsarbeidet flyttes fra kvalitetssikringssystemet til vurderingen av kvaliteten i alle ledd av studietilbudene, og at det tydeliggjøres at dette er et kontinuerlig ansvar som påhviler universiteter og høyskoler. LDH slutter seg til denne endringen. Det systematiske arbeidet med kvalitetsutvikling for å sikre at studentene oppnår god læring på et høyt faglig nivå konkretiseres gjennom krav om periodiske evalueringer der stemmen til studenter og arbeidslivets representanter er hørt. Dette bidrar til kvalitet og relevans.

Det er av betydning at kvalitetsarbeidet skal være i tråd med europeiske standarder. Internasjonalisering har stadig økende betydning for utdanningskvalitet og FOU.

Vi ser behovet for transparens ved å gjøre evalueringer av studieprogrammene offentlige. Vi leser forslaget slik at det vil være opp til den enkelte institusjon å finne en form for dokumentasjon som er formålstjenlig.

Ad § 2-2 Periodisk tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

LDH mener at den foreslåtte flyttingen av fokus fra kvalitetssikringssystemet til utvikling av kvalitet i utdanningene er hensiktsmessig. Hensynet til institusjonell læring og utvikling, samt kjennskap til at slike prosesser kan ta tid for å oppnå godt forankrede resultater, svarer til forslaget om å utvide fristen for å rette opp evt. mangler fra seks måneder til ett år. Dette gir institusjonene tid til å realisere resultater av kvalitetsforbedringen.

Muligheten for at tiden mellom tilsynene kan utvides til åtte år i særlige tilfeller vil være ressursbesparende, både for NOKUT og for den aktuelle institusjon. At tilsynet skal være i tråd med europeiske standarder og retningslinjer må være en selvfølge.

Kapittel 3 Akkreditering av studier og institusjoner i høyere utdanning

LDH anerkjenner arbeidet med god opprydding i paragrafene i dette kapittelet, slik at det oppleves enklere å finne den informasjonen man har behov for.

Ad ny § 3-1 Akkreditering av studier

Det er tatt inn en presisering om at selvakkrediteringsretten innebærer at institusjonen må dokumentere at de bruker samme kriterier som NOKUT, ved akkreditering av nye studietilbud. LDH mener at dette er helt rimelig.

Begrepet studier er byttet ut med begrepet studietilbud, det synes mer presist.

Ad ny § 3-2 Krav til akkreditering av mastergradsstudier

Vi har forståelse for at kravet til størrelse og bredde i fagmiljøene tydeliggjøres i forskriften, og at det skjer en innskjerping av de faglige kravene til ansatte. Dette vil motvirke små og smale mastergradsstudier med få studenter. LDH merker seg behovet for å kunne gjøre helhetlige vurderinger ved akkreditering, siden det ligger en definisjonsmessig gråsoneromkring begrepene *fagmiljø* og *vesentlige deler av studiet*. Når det gjelder studier med betydelig innslag av praksisstudier som læringsmetode, oppstår det utfordringer med hensyn til å avgrense forståelsen av *fagmiljø*. I snever forstand vil det gjelde ansatte med hovedstilling ved høgskole/universitet, men i bredere forstand vil det også gjelde samarbeidspartnere i praksisfeltet med formelt ansvar ved gjennomføring og vurdering av praksisstudier.

Krav til studiers relevans for arbeidslivet tilsier en vekting av veilederkompetanse som er godt forankret i arbeidslivet, men som ikke står i styringslinje til utdanningsinstitusjonen. Krav til høgskolepedagogikk og fagdidaktikk vekter en tilknytning av fagmiljø til utdanningsinstitusjonen som har et umiddelbart kvalitetskrav fra tilsynsmyndigheten (NOKUT). Et helhetlig krav til fagmiljø kan da også omfatte krav til kvalitet i samarbeidsavtaler mellom partene, og til en forpliktelse på felles innsats for å videreutvikle

utdanningstilbudet. Dette viser til en strukturell side ved fagmiljøet som ikke er ivaretatt ut fra forskriftens krav til formalkompetanse og antall årsverk alene. Det er sannsynlig at rapport fra prosjektet "Kvalitet i praksisstudier", gjennomført av Universitets- og høyskolerådet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet, vil bidra til å tydeliggjøre kompleksiteten omkring praksisstudier og fagmiljø slik at utredningen kan ligge til grunn ved endelig utforming av ny Studietilsynsforskrift.

Det er lagt fram to alternative forslag ved akkreditering av mastergradsstudier. Vi støtter departementets anbefaling av alternativ én, fordi dette gir den beste tilpasning til iboende ulikheter mellom forskjellige masterprogram. Læringsutbyttebeskrivelser vil legge føringer for valg av lærings- og undervisningsformer, noe som vil medføre til dels store forskjeller på forelesningstunge versus praksistunge studier når det gjelder behov for faglig bredde og størrelse på institusjonens interne fagmiljø. Studieprogram med praksisstudier vil i tillegg kreve veiledere med nødvendig spisskompetanse i praksisfeltet.

Kvantifiseringen og krav til kompetanse i fagmiljøet dekkes indirekte i ledd tre. Spesielt er det viktig at fagmiljøet på praksistunge masterstudier inkluderer både fagansatte ved institusjonen og eksterne spisskompetente fagpersoner som bidrar med en vesentlig del både i undervisning og veiledning. En slik forståelse av fagmiljøet vil bidra til å styrke både kvalitet og relevans i studieprogrammene.

Ad ny § 3-3 Krav til akkreditering av doktorgradsstudier

LDH er enige i at departementet skjerper kravene til akkreditering av doktorgradsstudier. Kravet om å ha en sammenheng i den faglige virksomheten tydeliggjøres ved at institusjonen skal ha bredde i studietilbudet på lavere og høyere grads nivå innenfor området for doktorgradsstudiet.

De faglige kravene til fagmiljøet er beskrevet i ledd tre og fire, og vi mener det er tilstrekkelig presisering for å anbefale alternativ én. Fokusering på antall ansatte med ulike kompetanser (som i alternativ to) kan dreie fokus mot kvantitet mer enn mot kvalitet.

Ad ny § 3-4 Krav til akkreditering av stipendiatprogram for kunstnerisk utviklingsarbeid

Ikke aktuelt for LDH.

Ad ny § 3-5 Akkreditering av institusjoner

Retningslinjene er blitt konkretisert og mer utfyllende. Det som gjelder alle typer høyere utdanningsinstitusjoner er samlet ett sted, slik at bare det som er spesifikt for hver type utdanningsinstitusjon står under paragrafene som beskriver dem. Det virker mer ryddig og man unngår gjentakelser.

Kravene til akkreditering er strammet inn, noe som trolig vil øke sikkerheten for at institusjonene har velfungerende studieprogram av høy kvalitet og som tiltrekker seg studenter over tid. For LDH, som en spisset profesjonshøgskole, vil denne tydeliggjøringen av krav bidra til å styrke vår institusjonelle identitet.

Ad ny § 3-6 Standarder for akkreditering som høyskole

Kravene er skjerpet, i og med at tiden institusjonene må ha hatt akkreditering for å utdanne og uteksaminere kandidater på lavere grads nivå, er økt fra to til tre år. Dette innebærer at det akkrediterte studiet må ha vært i drift i fem år og ha demonstrert bærekraft, før institusjonen kan søke om akkreditering som høyskole.

Ad ny § 3-7 Standarder for akkreditering som vitenskapelig høyskole

Institusjonene må vise til at de tilfredsstiller krav til kandidatproduksjon før de kan søke akkreditering som vitenskapelig høyskole. Fokus er flyttet fra krav om å ha flere studieprogram på høyere grads nivå, til krav om antall fullførte doktorgrader for egne stipendiater over en viss tid.

Forslaget stiller også økte krav til antall ansatte. Disse skal alle ha høy kompetanse innen utdanning og forskning innenfor fagområdet for institusjonsakkrediteringen.

Det er også nytt at institusjonene skal være nasjonalt ledende på sitt område med en tydelig profil. Dessuten må en vesentlig del av institusjonens studietilbud, på master- og bachelornivå, samt FoU-arbeid være innenfor doktorgradsstudiets faglige område. I tillegg må institusjonene ha studietilbud utenfor doktorgradsstudiets fagområde.

I sum er det sannsynlig at disse skjerpede kravene kan bidra til å øke kvaliteten på de institusjonene som blir akkreditert som vitenskapelige høyskoler.

Ad ny § 3-8 Standarder for akkreditering som universitet

Det stilles kvantitative krav til antall stipendiater og fullførte doktorgrader over et visst tidsrom på doktorgradsstudiene. Det kreves også at institusjonen har studieprogram på lavere og høyere nivå innen hele fagområdet for doktorgradsstudiet.

Det synes samfunnsøkonomisk tjenlig at utvikling mot universitet skal fortsette å understøtte verdiskapningen i det regionale næringslivet.

Ad ny § 3-9 Revidering av akkrediterte studietilbud

Paragrafen viderefører institusjonenes plikt til å stanse studietilbud der NOKUT finner grunnlag for å trekke tilbake akkreditering. Det synes rimelig at det åpnes for at NOKUT kan trekke tilbake akkrediteringen på deler av et doktorgradsstudier eller kunstneriske stipendiatprogram, for å unngå å ramme hele programmet.

Ad ny § 3-10 Revidering av akkrediterte institusjoner

Paragrafen framstår som uendret, med unntak av oppdaterte referanser.

Kapittel 8 Sluttbestemmelser

Ad ny § 3-11 Søknad om akkreditering

Begrunnelsen for endringen av denne paragrafen synes logisk.

Ad ny § 8-1 Ikrafttredelse og overgangsregler

Forslaget til ny forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning foreslås å ha tilbakevirkende kraft. Det er satt en frist for at alle institusjoner som har akkrediterte studier eller er akkrediterte institusjoner, skal fylle de nye kravene som fremkommer i dette forslaget til forskriftsendringer. På denne bakgrunn er det satt en frist som synes rimelig.

Lovisenberg diakonale høgskole mener at Kunnskapsdepartementet gjennom det foreliggende forslaget til forskriftsendringer, har tydeliggjort akkrediteringskravene som stilles til institusjoner og til studieprogram på høyere nivå. Fra profesjonshøgskolens perspektiv er det en forventning til at kvalitet ved undervisningsmetoden praksisstudier får økt støtte i de deler av forskriften som gjelder *fagmiljø og forståelsen av vesentlige deler av studiet*.

Vi ser fram til en revisjon av Studietilsynsforskriften som kan styrke arbeidet med målrettet kvalitetsarbeid i institusjonene, slik at kvaliteten i norsk høyere utdanning blir løftet.

Med vennlig hilsen
Lovisenberg diakonale høgskole

Lars Mathisen
Rektor